

Т.В. Запаранюк,
Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Банки, як головні інститути ринку, виконують важливе макроекономічне завдання із найбільш раціональної організації руху грошових потоків в економіці та стимулювання за допомогою кредитних вкладень активізації господарської діяльності. Однак недостатній рівень капіталізації банківської системи України визначає труднощі, які виникають при формуванні якісного портфеля банківських активів, та стримує розширення операцій в реальному секторі економіки.

Тому підвищення рівня капіталізації системи комерційних банків в Україні надасть можливість банківським установам найбільш ефективно реалізовувати свою основну функцію в економіці – формувати необхідну ресурсну базу для реалізації кредитної та інвестиційної політик.

Якщо розглядати окремі складові банківського капіталу, то слід оцінювати перспективи збільшення як основного, так і додаткового капіталу. Серед напрямів збільшення основного капіталу – проведення додаткових емісій акцій та капіталізація прибутку (реінвестування дивідендів). Однак систематичне спрямування прибутку на поповнення капіталу (а отже, несплата дивідендів) знижує привабливість банківських акцій для потенційних інвесторів. Тому володіння цінними паперами, які не приносять доходу, або можливості зростання курсової вартості яких не визначені, позбавлено сенсу. За таких обставин стимулом для відповідного розподілу прибутку на користь капіталізації може бути запровадження певних пільгових умов для оподаткування тієї його частини, яка спрямовується на збільшення банківського капіталу.

Якщо вести мову про додатковий капітал, то насамперед слід розглянути можливості оптимізації залучення коштів на умовах субординованого боргу. Однак активізація цього напрямку безпосередньо залежить від поліпшення ситуації щодо формування повноцінної інфраструктури вітчизняного фондового ринку, лібералізації режиму операцій із банківськими облігаціями як із привабливим об'єктом для вкладення коштів, здатним конкурувати як з депозитами, так і з іншими фондовими інструментами.

Ще один напрям підвищення рівня капіталізації вітчизняної банківської системи пов'язаний із активізацією процесів злиття та поглинання банків. Процеси концентрації банківських капіталів у такий спосіб уже набули загальносвітової тенденції, оскільки виявилися доволі дієвим інструментом, який дає змогу скорочувати витрати і підвищувати прибутковість банківського бізнесу. Однак в Україні такий метод концентрації капіталів застосовується нечасто, що пояснюється недосконалістю відповідної законодавчої бази, а також неготовністю більшості власників банківських

установ поступатися контролем над ними шляхом перерозподілу чи взаємного обміну пакетами акцій.

Однак адміністративний тиск у цій справі є неприпустимим. За умови створення належної нормативної бази процеси злиття і поглинання банківських установ мають розвиватися лише на добровільних засадах. Вони повинні бути зумовлені об'єктивними економічними потребами, а не втручанням регулятивних органів держави. При цьому слід відзначити і ті переваги, які можуть надати банкам із невеликим розміром капіталу процеси злиття: скорочення адміністративного апарату і різних видів витрат, розширення клієнтської бази і спектра банківських продуктів, збільшення можливостей диверсифікації портфеля активів та, відповідно, зниження рівня ризиків.

Отже, розгляд можливостей збільшення власного капіталу банків є необхідною умовою оптимізації структури банківської системи України та підвищення рівня конкурентоспроможності банківських установ на вітчизняному фінансовому ринку.

Запаранюк, Т.В. Проблеми підвищення рівня капіталізації банківської системи України [Текст] / Т.В. Запаранюк // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 травня 2008 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2008. – С. 30-31.